

**Dit is een publicatie van het
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap**

Productie	Leo Wijnhoven/Merel Eilander
Vormgeving	Maarten Balyon, Zoeterwoude
Fotografie	Bart Versteeg
Tekst	Pro Communcatie, Rotterdam
Druk	Speedprint, Zoetermeer
Uitgave	september 2004
Nabestellen	Postbus 51-infolijn gratis, onder vermelding van AOCW2004.06.
ISBN	90 – 5910 – 132 - 4
Zie ook	www.minocw.nl/werkinonderwijs/
	OCW34.099/40.000/08BK2004B029

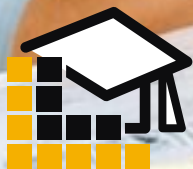
Je groeit in het onderwijs.

ONDERWIJSPERSONEN
ONTSCHAP

Onderwijspersoneel

Blijf groeien

Wet op de beroepen in het onderwijs

Inhoud

1.	Bekwaam zijn en bekwaam blijven	3
2.	Kern van de wet	4
3.	Gevolgen voor de praktijk	6
4.	Totstandkomen van bekwaamheidseisen	9
5.	Wanneer gaan de eisen gelden?	13
6.	Veelgestelde vragen	14
	Meer informatie	16

Een professionele leraar onderhoudt zijn bekwaamheid.

1. Bekwaam zijn en bekwaam blijven

Goed onderwijs staat of valt met goed onderwijspersoneel. Maar wanneer is iemand goed? Welke competenties heb je als leraar, onderwijsondersteuner of schoolleider allemaal nodig om goed te kunnen functioneren? De Wet op de beroepen in het onderwijs (wet BIO) gaat daarop in. Deze brochure beschrijft wat deze wet betekent voor schoolbesturen, schoolleiders, leraren en onderwijsondersteuners.

De Wet op de beroepen in het onderwijs gaat over ...

Of je nu in Sittard, Schagen of Sneek werkt, de kern van het beroep is overal gelijk. Deze kern is samengevat in een set van competenties. De competenties beschrijven de gewenste bekwaamheid (de zogenaamde bekwaamheidseisen). Zij zijn koersbepalend voor de opleiding en voor het onderhouden van de bekwaamheid tijdens de loopbaan. De beroepsbeoefenaren stellen deze competenties zelf op.

Er komen bekwaamheidseisen voor leraren en ondersteuners in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs, het (voortgezet) speciaal onderwijs en het beroepsonderwijs en de volwasseneducatie. Ook voor schoolleiders in het primair onderwijs worden er specifieke bekwaamheidseisen opgesteld. Verder is met deze wet nu ook de zij-instroom definitief geregeld.

Kwaliteitsbesef

Het werken aan de persoonlijke kwaliteiten van het onderwijspersoneel sluit aan bij het groeiende kwaliteitsbesef van onderwijsinstellingen. Scholen manifesteren zich steeds meer als professionele arbeidsorganisaties, die leerkrachten de ruimte geven om in hun beroep te groeien.

“Pluspunt dat de bekwaamheidseisen door de beroepsgroepen zelf zijn opgesteld.”

“Ik vind het een hele goede ontwikkeling om zo nadrukkelijk bezig te zijn met je eigen ontwikkeling en de kwaliteit van het onderwijs. Het mooie van dit model is dat de bekwaamheidseisen allemaal zijn opgesteld door de beroepsgroep zelf. Er zou meer argwaan zijn als het van bovenaf was opgelegd.”

Job van de Groep, leraar VO, Oosterlicht College in Nieuwegein.

2. Kern van de wet

- 4 De Wet op de beroepen in het onderwijs bevordert dat het onderwijspersoneel aan een bepaalde minimum kwaliteit blijft voldoen. Het gaat dus niet alleen om bekwaam zijn, maar ook om bekwaam blijven. Werkgevers zijn er verantwoordelijk voor dat het personeel in staat is om zijn bekwaamheid te onderhouden.

Bekwaamheidseisen voor leraren, onderwijsondersteuners en schoolleiders

De kwaliteit van het onderwijspersoneel staat in deze wet centraal. Die kwaliteit komt tot uitdrukking in bekwaamheden waarmee de kern van het beroep wordt beschreven. Het gaat om een basispakket. Iedere beroepsbeoefenaar moet daaraan voldoen. Maar dat basispakket laat wel ruimte voor aanvullende competenties. Scholen kunnen bij het benoemen van personeel om extra vaardigheden vragen, afgestemd op hun specifieke situatie. Het kan dan gaan om de situatie van één school, maar ook om

de situatie in een bepaalde regio of van specifieke schooltypes. Opleidingsinstellingen kunnen daarop inspelen.

De beroepsgroepen waar het om gaat (leraren, onderwijsondersteuners en schoolleiders), nemen het voortouw in het opstellen van de competenties. Ze bepalen grotendeels zelf hoe de kwaliteitseisen er per beroep gaan uitzien. Hoofdstuk vier gaat dieper in op de totstandkoming van de bekwaamheidseisen en geeft de competenties voor leraren weer.

Een leven lang leren

Onderwijspersoneel zal niet alleen bij de sollicitatie bekwaam moeten zijn. Ook tijdens de hele onderwijsloopbaan is het van belang dat men bekwaam blijft. Scholen hebben de eerste verantwoordelijkheid om de gewenste kwaliteit te waarborgen. Dat doen zij samen met het onderwijspersoneel onder

“De wet is een startpunt, maar we zijn er nog lang niet.”

“De Wet op de beroepen in het onderwijs zie ik als een startpunt, waardoor allerlei zaken bespreekbaar en mogelijk zijn geworden. Maar daarmee zijn we er nog lang niet. Er is nu een richting bepaald, er is een nieuwe taal ontwikkeld. Maar nu moet iedereen die taal nog gaan begrijpen én uiteindelijk ook gaan spreken. Dat zal nog een hoop energie vragen. Het zal met name voor het management in het kader van het integraal personeelsbeleid nog een hele klus worden.”

Johan de Lange, leraar aan het ROC A12 in Ede.

Je kunt afspraken maken met je school over het bijhouden en verder ontwikkelen van je bekwaamheid.

het motto 'een leven lang leren'. Werkgever en werknemer kunnen daar samen afspraken over maken.

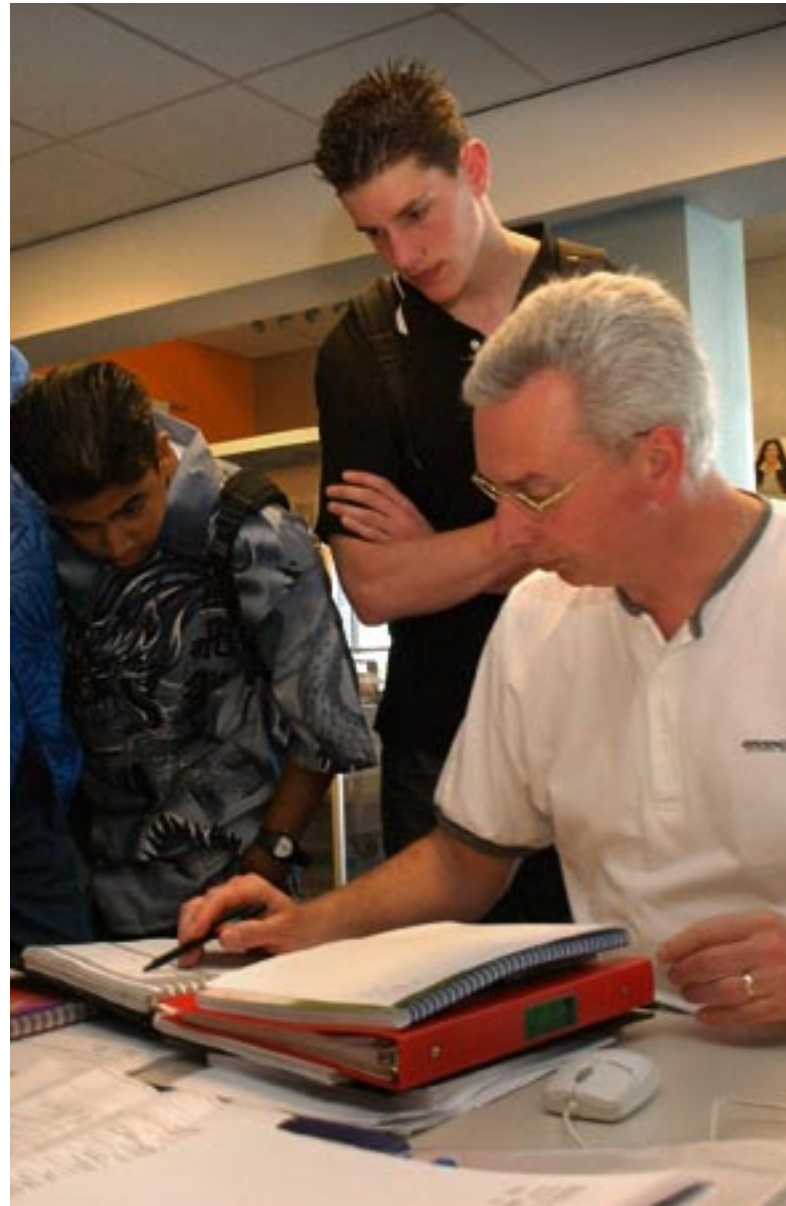
Professionele aanpak scholen

De Wet op de beroepen in het onderwijs past in een ontwikkeling waarin scholen zich steeds meer ontwikkelen tot autonome, professionele arbeidsorganisaties. Zij voeren steeds vaker een integraal personeelsbeleid. Doel van dit beleid is dat de kwaliteiten van het onderwijspersoneel worden benut om daarmee de onderwijskundige ambities van de school te realiseren. Daarin past het onderhouden van die kwaliteiten waarbij de bekwaamheidseisen de koers kunnen aangeven.

Flexibiliteit

De bekwaamheidseisen voor de verschillende beroepsgroepen zullen een samenhangend geheel gaan vormen. Op die manier is het bijvoorbeeld makkelijker vast te stellen waaraan het iemand nog ontbreekt om van het PO door te stromen naar het VO of andersom. Of van een ondersteunend naar een onderwijzend beroep.

De vereiste bevoegdheid moet natuurlijk wel altijd worden gehaald. Dat kan op verschillende manieren. Bijvoorbeeld via de lerarenopleiding of via een zij-instroomtraject. In beide gevallen kan maatwerk worden geleverd.

3. Gevolgen voor de praktijk

- 6 De Wet op de beroepen in het onderwijs sluit aan bij ontwikkelingen in het onderwijs. Scholen beschrijven hun onderwijsinhoudelijke en organisatorische beleidslijnen al in hun schoolplan of kwaliteitszorgverslag. De kwaliteiten van het onderwijspersoneel spelen in dit kwaliteitsbeleid een belangrijke rol. Het gaat daarbij om vragen als: kunnen we met het huidige personeel onze doelen bereiken, moeten we ons personeel uitbreiden, de taken anders verdelen?

Schoolbeleid

De Wet op de beroepen in het onderwijs spreekt niet alleen over 'bekwaam zijn', maar ook over

'We hebben de bekwaamheidseisen al integraal overgenomen.'

"We hebben de bekwaamheidseisen al integraal overgenomen in onze school en ze hier en daar nog wat uitgebreid om ze beter bij de doelstellingen van onze protestants christelijke school te laten aansluiten. Ze komen al aan de orde tijdens de gesprekken over een persoonlijk ontwikkelingsplan, waardoor ze ook systematischer kunnen worden opgezet en minder vrijblijvend zijn."

Job van de Groep, leraar VO, Oosterlicht College in Nieuwegein.

'bekwaam blijven'. Dit betekent dat in het schoolplan of kwaliteitszorgverslag moet staan hoe het onderwijspersoneel de vereiste bekwaamheden onderhoudt en welke maatregelen en instrumenten de school daarvoor inzet. Het schoolbestuur is er volgens de wet verantwoordelijk voor om dit soort zaken vast te leggen. En om daarover het gesprek te voeren met het personeel. De werknemers zullen er vervolgens aan moeten werken om de gemaakte afspraken waar te maken. Het hoeft daarbij niet te blijven bij het halen van een minimum kwaliteitsniveau. Natuurlijk blijft er ruimte voor verdere ontwikkeling van het personeel, voor diegenen die meer willen en kunnen.

Per persoon inspanningen vastleggen

Het kwaliteitsbeleid in het schoolplan vormt de basis voor het maken van verdere concrete afspraken tussen school en onderwijspersoneel over scholing en deskundigheidsbevordering. De aanpak kan verschillen, bijvoorbeeld via leren op de werkplek, teamgesprekken of het volgen van cursussen. De resultaten van die inspanningen worden per persoon schriftelijk vastgelegd en bijgehouden. De wet spreekt in dit verband over het vastleggen in een bekwaamheidsdossier.

De betekenis van 'bekwaam', 'bevoegd' en 'benoembaar' voor leraren

Ook met de nieuwe wet moeten leraren nog steeds een bevoegdheid hebben. Om misverstanden te voorkomen, is het goed om de verschillende termen nog eens uit te leggen.

BEKWAAM Een leraar is bekwaam als...	BEVOEGD Een leraar is bevoegd als...	BENOEMBAAR Een leraar is benoembaar als...
<ul style="list-style-type: none"> ⌘ ... hij aan de geldende bekwaamheidseisen voldoet. Tijdens zijn loopbaan moet hij die bekwaamheid onderhouden. 	<ul style="list-style-type: none"> ⌘ ... hij een HO-getuigschrift heeft dat is afgegeven vóórdat de bekwaamheidseisen zijn ingevoerd en waaraan onderwijsbevoegdheid is verbonden of als ⌘ ... hij een HO-getuigschrift heeft waaruit blijkt dat hij aan de bekwaamheidseisen voldoet. Dat getuigschrift wordt afgegeven vanaf het moment dat de bekwaamheidseisen zijn ingevoerd. 	<ul style="list-style-type: none"> ⌘ ... hij bevoegd is en als ⌘ ... hij een verklaring omtrent het gedrag kan overleggen en de rechter hem niet heeft uitgesloten van het geven van onderwijs.
		<p>Verder is iemand ook benoembaar als hij nog niet bevoegd is, maar als...</p> <ul style="list-style-type: none"> ⌘ ... hij een leraar in opleiding is (LIO), of ⌘ ... een zij-instromer is, of als ⌘ ... hij volgens de wet onbevoegd mag werken. <p>Ook dan moet hij:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⌘ een verklaring omtrent het gedrag kunnen overleggen en mag de rechter hem niet hebben uitgesloten van het geven van onderwijs.

Rol van de onderwijsinspectie

De Onderwijsinspectie kijkt naar de kwaliteit van het onderwijs in het algemeen en houdt daarmee ook toezicht op het naleven van de Wet op de beroepen in het onderwijs. Blijkt een onderwijsinstelling onvoldoende te presteren, dan wordt naar mogelijke oorzaken gekeken. Dan kan ook het onderhouden van de bekwaamheid van het personeel tegen het licht worden gehouden. Heeft de school daarover de beleidslijnen uitgestippeld in het schoolplan en zijn die vervolgens vertaald naar concrete afspraken met ieder personeelslid?

'Bekwaamheidsdossier zo praktisch en simpel mogelijk houden'

Het bekwaamheidsdossier moet van praktische waarde zijn. Ik denk aan een schema waarop je in één oogopslag ziet hoe je scoort op de schaal van de zeven competenties. Op het volgende vel zou je dan de ontwikkelingsperspectieven en de afspraken daarover kunnen bijhouden. Ik denk dat op die manier de bekwaamheden ook echt gaan leven bij de mensen. Je kunt je loopbaangesprekken er beter mee sturen en je krijgt een veel gericht scholingsbeleid. Ik ben ervan overtuigd dat de mensen dat zelf ook graag willen."

Simone Walvisch, voorheen werkzaam bij OCW, nu lid van het college van bestuur van het Openbaar Onderwijs Almere.

Goede aansluiting opleiding-praktijk

De diverse opleidingen voor onderwijspersoneel moeten goed op de praktijk aansluiten. De bekwaamheidseisen helpen daarbij. Deze eisen zijn het richtpunt voor de opleidingsinstituten. Overigens hebben de opleidingsinstituten een grote vrijheid in de manier waarop ze hun onderwijs afstemmen op de bekwaamheidseisen, mits ze er maar voor zorgen dat ze leraren en ander onderwijspersoneel afleveren die aan die eisen voldoen.

4. Totstandkomen van bekwaamheidseisen

Als er een kwaliteitsstandaard moet komen, wie kan deze dan beter opstellen dan de beroepsgroepen zelf. Zij doen zelf een voorstel voor hun bekwaamheidseisen en leggen dat voor aan de minister. Deze neemt het initiatief om de eisen in de regelgeving op te nemen. Eenmaal per zes jaar is er gelegenheid tot herijken. De minister stelt de beroepsgroepen in de gelegenheid om ook daar een voorstel voor te doen.

Leraren

Er ligt een voorstel voor de bekwaamheidseisen voor leraren PO, leraren VO/BVE en leraren in het voorbereidend hoger onderwijs (bovenbouw HAVO/VWO). Deze eisen zijn onder regie van de Stichting Beroepskwaliteit Leraren en ander onderwijspersoneel (SBL) opgesteld. Meer informatie hierover is te vinden op www.lerarenweb.nl.

Schoolleiders primair onderwijs

De Nederlandse Schoolleidersacademie (NSA) werkt aan de bekwaamheidseisen voor schoolleiders in het primair onderwijs. Deze eisen gaan over hun onderwijskundige en leidinggevende werkzaamheden.

Onderwijsondersteuners

In het onderwijs wordt steeds meer gebruik gemaakt van onderwijsondersteuners. Denk bijvoorbeeld aan de onderwijsassistent, instructeur of praktijkbegeleider. Een op te richten landelijk platform zal eerst voorstellen doen voor welke ondersteunende beroepen in het onderwijs bekwaamheidseisen zouden moeten gelden. Vervolgens kunnen er bekwaamheidseisen voor ondersteunende werkzaamheden worden ontwikkeld.

'Je kunt nu heel gestructureerd verbetertrajecten uitstippelen.'

'Ik vind het een belangrijk pluspunt dat je nu heel concreet kunt kijken naar wat je als school nodig hebt om goed onderwijs te kunnen geven. Je kunt nu heel gestructureerd verbetertrajecten uitstippelen. Bijvoorbeeld op individueel niveau om er achter te komen hoe je scoort op die zeven competenties. En in teamverband kom je met intervisie een heel eind verder door van elkaars specifieke kwaliteiten gebruik te maken.'

Pierre Wolters, leraar PO en intern begeleider bij Stichting Melior in Midden-Limburg.

De zeven competenties van leraren

Het voorstel van de SBL voor bekwaamheidseisen voor leraren in PO, VO en BVE is gereed.

Er wordt uitgegaan van competenties die zijn afgeleid van vier beroepsrollen: de interpersoonlijke,

pedagogische, vakinhoudelijke & didactische en tot slot de organisatorische beroepsrol. Deze rollen zijn vervolgens in vier beroepssituaties tegen het licht gehouden, wat tot zeven beschreven competenties heeft geleid.

10

Overzicht competenties	Met leerlingen	Met collega's	Met omgeving	Met zichzelf
Interpersoonlijk	1	5	6	7
Pedagogisch	2			
Vakinhoudelijk & Didactisch	3			
Organisatorisch	4			

1 Interpersoonlijke competentie:	Leiding geven en zorgen voor een goede sfeer van omgaan met en samenwerking tussen leerlingen.
2 Pedagogische competentie:	Zorgen voor een veilige leeromgeving en bevorderen van persoonlijke, sociale en morele ontwikkeling of: bevorderen van de ontwikkeling tot een zelfstandig en verantwoordelijk persoon.
3 Vakinhoudelijke en didactische competentie:	Zorgen voor een krachtige leeromgeving en bevorderen van het leren.
4 Organisatorische competentie:	Zorgen voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer en structuur in de leeromgeving.
5 Competent in samenwerken in een team:	Zorgen dat het werk afgestemd is op dat van collega's; bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie.
6 Competent in samenwerken met de omgeving:	In het belang van de leerlingen een relatie onderhouden met ouders, buurt, bedrijven en instellingen.
7 Competent in reflectie en ontwikkeling:	Zorgen voor de eigen professionele ontwikkeling en de professionele kwaliteit van de beroepsuitoefening.

'We lopen met onze competentieprofielen vooruit op de bekwaamheidseisen.'

"Wij werken al een tijdje met competentieprofielen. Daarmee lopen we vooruit op het werken met bekwaamheidseisen. De docenten zijn intensief betrokken geweest bij het opstellen van competenties voor de verschillende functies binnen onze BVE-instelling. Iedere medewerker werkt volgens een bepaald competentieprofiel. Dit wordt gebruikt bij functioneringsgesprekken en bij het opstellen van de persoonlijke ontwikkelingsplannen. Gelukkig hebben we met onze profielen niet de plank mis geslagen en sporen onze competenties met de bekwaamheidseisen volgens de nieuwe wet. Daarbij gaan wij zelfs nog wat verder dan het wettelijke minimum niveau."

Henk van Veldhuizen, hoofd P&O bij ROC A12 in Ede.

“We krijgen nu veel beter inzicht in wat we nog aan kwaliteiten missen.”

“Wij werken al met de bekwaamheidseisen en de leerkrachten gebruiken daarbij de Quick Scan van de SBL. Op die manier verlopen onze gesprekken over persoonlijke ontwikkelingsplannen veel efficiënter. Daarbij wordt per competentie gekeken in hoeverre een leraar daaraan voldoet. Dat heeft voor ons heel veel meerwaarde, omdat we nu veel beter inzicht krijgen in wat we nog kunnen of moeten verbeteren. Ik denk dat er niets mis mee is om dit soort zaken zo helder mogelijk te krijgen. Je kunt er dan heel gestructureerd mee aan de slag. Zo kunnen leerkrachten beter reflecteren op hun dagelijks handelen. Ook de coaching door bijvoorbeeld de intern begeleider wordt hierdoor gemakkelijker.”

Pierre Wolters, leraar PO en intern begeleider bij Stichting Melior in Midden-Limburg.

5. Wanneer gaan de eisen gelden?

De Wet op de beroepen in het onderwijs is in juni 2004 aangenomen. Dat wil nog niet zeggen dat alle onderdelen van deze wet tegelijk in werking zullen treden. Dit heeft alles te maken met het feit dat de sets van bekwaamheidseisen voor leraren, onderwijsondersteuners en schoolleiders, niet tegelijkertijd worden opgesteld. En dat er tijd moet zijn voor scholen en opleidingsinstituten om op de bekwaamheidseisen te kunnen inspelen.

Op www.minocw.nl/werkinonderwijs staat de actuele stand van zaken.

Bekwaamheidseisen leraren treden als eerste in werking

Er gaat pakweg een jaar tot anderhalf jaar zitten tussen het moment dat de eisen vastgesteld zijn en het moment dat die eisen gaan gelden. De inschatting is dat de bekwaamheidseisen voor leraren begin 2005 in het Staatsblad zullen staan. Op dat moment staan de eisen formeel vast. Daarna moeten de lerarenopleidingen de kans krijgen hun opleidingsprogramma's aan te passen. En ook de scholen krijgen de tijd om het onderhouden van bekwaamheden in hun beleid op te nemen en er vervolgens mee aan de slag te

gaan. Voorlopig wordt van 2006 uitgegaan als eerst mogelijke moment dat er alleen nog maar getuigschriften worden afgegeven die zijn afgestemd op de bekwaamheidseisen.

Schoolleiders en onderwijsondersteuners volgen

Het traject voor het opstellen van bekwaamheidseisen voor schoolleiders PO is al ingezet. De formele vaststelling van de kwaliteitseisen voor deze beroepsgroep zal waarschijnlijk in 2005 plaatsvinden. Over het tijdpad dat onderwijsondersteuners nog moeten volgen voordat hun kwaliteitsstandaard vastligt, valt nog onvoldoende te zeggen. Eerst moet het voorstel van een landelijk platform worden afgewacht waarin wordt aangegeven voor welke onderwijsondersteunende beroepen bekwaamheidseisen zouden moeten gelden. Pas daarna kan aan het invullen ervan worden gedacht.

De bekwaamheidseisen zullen per beroepsgroep op verschillende momenten in werking treden.

6. Veelgestelde vragen

14

1. Kan iemand met een 'oud' diploma nog steeds benoemd worden?

Ja, natuurlijk. Iedereen behoudt zijn rechten. Maar voor iemand met een 'oud' diploma is het net als voor andere leraren van belang dat hij aan zijn bekwaamheid blijft werken. Dus als iemand wordt benoemd na een lange periode buiten het onderwijs, zou zijn werkgever hem kunnen vragen om zich snel te verdiepen in de nieuwste kennis en inzichten.

2. Is er nog steeds een getuigschrift nodig om als leraar te kunnen worden benoemd?

In het algemeen heeft iemand, als hij als leraar wil worden benoemd, een getuigschrift nodig van een lerarenopleiding. Daarmee wordt het onafhankelijke bewijs geleverd dat hij (ooit) heeft aangetoond een bekwaam leraar te kunnen zijn. Hij is dan "bevoegd". Maar scholen mogen in bepaalde gevallen ook personen die niet of nog niet bevoegd zijn tijdelijk tot leraar benoemen. Bijvoorbeeld leraren in opleiding (LIO) of zij-instromers. De school is op de hoogte in welke gevallen benoeming zonder getuigschrift is toegestaan.

3. Zijn de zeven bekwaamheidseisen die nu zijn opgesteld het enige waaraan leraren moeten voldoen?

Wie bevoegd leraar wil worden, moet met een HO-getuigschrift aantonen dat hij in ieder geval voldoet aan de vastgestelde bekwaamheidseisen. Scholen mogen in het algemeen alleen mensen benoemen die aan dat "basispakket" van bekwaamheidseisen voldoen. Maar lerarenopleidingen en scholen kunnen met elkaar wel afspraken maken aanvullend op dat basispakket, zodat de opleiding beter gericht is op de specifieke eisen van die school of die regio.

4. Mag een school nog aanvullende eisen aan het personeel stellen?

Scholen mogen (in het algemeen) alleen mensen benoemen die aan de wettelijk vastgelegde bekwaamheidseisen voldoen. Maar zij zijn uiteraard vrij om aanvullende eisen te stellen. Dat is het recht van elke werkgever die een beslissing moet nemen over een benoeming.

5. Kan het niet voldoen aan de bekwaamheids-eisen een reden voor ontslag zijn?

De wet regelt wel de benoemingsvoorwaarden, maar niet de gronden voor ontslag. Een leraar die ooit zijn bevoegdheid heeft behaald, mag als leraar worden benoemd. Zijn school moet maatregelen treffen opdat die leraar zijn bekwaamheid kan onderhouden en kan blijven voldoen aan actuele eisen. Als dat niet lukt, hangt het van afspraken tussen werkgever en werknemer af wat daarvan de gevolgen zouden kunnen zijn.

6. Levert het naleven van deze wet voor een school extra kosten op?

Dat hangt erg af van de wijze waarop de school invulling geeft aan bijvoorbeeld het onderhouden van de bekwaamheid en het bijhouden van bekwaamheidsdossiers. Maar scholen hebben middelen, bijvoorbeeld in het schoolbudget, om te besteden aan het onderhouden van de bekwaamheid.

Meer informatie

- 16** Voor algemene vragen aan de rijksoverheid belt u met de Postbus 51 Infolijn 0800-8051 (gratis), bereikbaar op elke werkdag van 9.00 uur tot 21.00 uur.

Meer informatie is te vinden op:

www.minocw.nl/werkinonderwijs ; algemene informatie over het beleid van OCW

www.lerarenweb.nl; informatie over bekwaamheids-eisen en praktische instrumenten voor persoonlijke ontwikkeling

www.nsa.nl; informatie voor schoolleiders in het primair onderwijs

www.schoolmanagersvo.nl; praktijkverhalen uit het voortgezet onderwijs en het beroepsprofiel van een schoolleider VO

Wilt u meer weten over het traject voor zij-instroom?

Voor werkgevers is er een brochure genaamd 'Laat zij-instromers ook op uw school slagen' met nummer AOCW-2004.04.

Voor potentiële zij-instromers bestaat de brochure 'Voor de klas staan en leren tegelijk' met nummer AOCW-2004.05. U kunt beide brochures bestellen bij Postbus 51 of via www.postbus51.nl

De Wet op de beroepen in het onderwijs is in juni 2004 aangenomen en wijzigt de Wet op het primaire onderwijs, de Wet op de expertisecentra, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderwijs.